

EBH/60/2016

Év

2016

Védett tulajdonság:

Fogyatékoság

Diszkrimináció területe

Oktatás, nevelés

Diszkrimináció típusa

Közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Befejezőmód

Jogsértést megállapító döntés

Egy szülő azzal a panasszal fordult a hatósághoz, hogy sajátos nevelési igényű autista, évek óta pszichiátriai gondozás alatt álló (gyógyszeres kezelés mellett) gyermeke az iskolában nem kapja meg az állapotának megfelelő ellátást, és az intézménnyel kapcsolatos további problémákról is beszámolt. Később az eljárásban azt is kérte, hogy a hatóság vonja eljárás alá a szakszolgálatot is, mivel a mintegy négy hónappal korábban sürgősséggel benyújtott, soron kívüli kontrollvizsgálatra irányuló kérelem ellenére a szakszolgálat nem intézkedett a kontrollvizsgálat elvégzéséről, és késleltette ezzel, hogy a gyermek a számára megfelelő ellátásban részesüljön.

Az ügy előzményéhez tartozott, hogy az évek során többször került sor a kérelmező szakértői vizsgálatára. A tankötelezettség teljesítésére különféle intézményeket jelöltek ki a számára. A kérelmezőt befogadó intézmények több ízben kértek rendkívüli szakértői kontrollvizsgálatot, illetve az intézménykijelölés módosítását is kérték, mivel kérelmezőt nem sikerült integrálni a közösségbe, olyan viselkedési problémák, társai ellen irányuló agresszivitás, dühkitörések jelentkeztek nála, melyeket az adott intézmények súlyosnak, veszélyesnek értékelték és nem tudtak rá megoldást találni. Folyamatosan problémát jelentett a kérelmező számára az intézmény-kijelölés, mivel nem találtak az állapotának megfelelőt, amit a család többszöri költözése még inkább megnehezített.

A bepanaszolt iskola a 2014/15-ös tanévtől volt kijelölve a gyermek tankötelezettségének teljesítésére, a 2014 szeptemberében kiadott befogadó nyilatkozata alapján. Már az első héten jelentkeztek súlyos beilleszkedési és viselkedésproblémák. A pedagógusok, illetve az intézmény úgy látta, hogy a gyermek pszichés állapota nem rendezett, agresszív, és veszélyezteteti társai és a pedagógusok biztonságát. A pedagógusok nem tudták kezelni a helyzetet, ezért kezdeményezték a szülőnél, hogy amikor nem dolgozik, ne vigye kérelmezőt iskolába. Kérelmező tehát a szülő munkarendjéhez igazodva a hét egyes napjain ment iskolába, míg más napokon nem ment. Így is többször előfordult, hogy az iskolából felhívták a szülőt, hogy menjen a gyerekért, mert „nem bírnak vele”.

Az iskola még november elején megkereste a szakértői bizottsági tagintézményt, melyben ismertette a problémákat, kifejtette, hogy véleménye szerint kérelmező közösségben nem nevelhető, mert veszélyeztet másokat, és a gyermek vizsgálatát kérte. A szakértői bizottsági tagintézmény azonnal részletes jelentést készített az ügyről az eljárás alá vont szakszolgálat részére. Az iskola - mivel meglátása szerint a szülő nem az orvos utasításai szerint alkalmazta a gyógyszeres terápiát, és ezért a gyermek veszélyes a környezetére - egyidejűleg felvette a kapcsolatot a gyermekvédelmi szolgálattal, és a rendőrségen is feljelentést tett kiskorú veszélyeztetésének gyanúja miatt.

Ezzel párhuzamosan az oktatási intézmény elsősorban az osztálytársak védelme érdekében kérelmezőt áthelyezte egy 2-3 fős, úgynevezett mikro csoportba, hogy oktatása, fejlesztése egyénre szabottabban folytatódhasson. Ezt a megoldást azonban a szülő kifogásolta, megkérdőjelezve az intézmény és a pedagógusok alkalmasságát. Az oktatási intézmény és a szülő egyébként sem tudtak megfelelően együttműködni, kölcsönösen egymást okolták a gyermekkel kapcsolatban jelentkező egyre súlyosbodó problémákért.

A gyermek a tanév folyamán egyébként több ízben is pszichiátriai kórházi kezelés alatt állt, családtagjaival szemben tanúsított agresszív magatartása miatt. A 2014/15-ös tanévben többnyire gyakorlatilag nem járt iskolába. Amint elkezdett járni, azonnal jelentkeztek a korábbi problémák, amelyeket az iskola nem tudott kezelni. Az iskola jelezte ezt az őt kijelölő szerv, illetve a szakszolgálat felé. Tulajdonképpen a szakemberek, az iskola és a szülő is egyetértettek abban, hogy a gyermeknek bentlakásos iskola kellene, de nem találtak megfelelő intézményt, illetve amit megfelelőnek gondoltak, ott helyhiány volt.

Így kezdődött el a 2015/16-os tanév is. Az iskola a szülővel egyetértésben 2015. szeptember elején levélben fordult az eljárás alá vont szakszolgálathoz, és a körülményeket ismertetve kérte a gyermek soron kívüli kontrollvizsgálatát, és a számára megfelelő intézmény kijelölését - kiemelve, hogy kérelmező „minősíthetetlen hangon megalázza, esetenként fizikailag bántalmazza társait” és „bármelyik pillanatban maradandó súlyos testi sérülést vagy tragédiát okozhat”. A levél végén az szerepelt, hogy az anya és az intézmény is támogatja a kérelmező hetes iskolai elhelyezését a tankötelezettség teljesítésének biztosítására. Az intézmény a levélhez pedagógiai véleményt is csatolt. A levél elején a „Sürgősséggel!!!” megjelölés szerepelt aláhúzva. Kérelmező ebben az időszakban jellemzően csak péntekenként járt iskolába.

2015. decemberben a gyermek ismét a gyermekpszichiátriára került, mivel öngyilkossággal fenyegetőzött, ki akart ugrani az ablakon, elszökött, a gyógyszert nem volt hajlandó bevenni, magatartása kontrollálhatatlan volt, a szülőnek csak nagy nehézségek árán sikerült bevinnie a kórházba. Saját elmondása szerint ekkor két hete már egyáltalán nem szedte a gyógyszert. A kórház jelzése alapján a gyermeket ideiglenes hatállyal gyermekvédelmi intézménybe szállították.

2016. január 13-án került sor a kérelmező vizsgálatára a szakszolgálat szakértői bizottságában, melynek alapján a szakértői véleményt 2016. márciusi keltezéssel adták ki. A szakértői vélemény a kérelmező külön nevelését javasolta azzal, hogy tankötelezettségét kizárólagosan magántanulóként teljesítheti, a feladat ellátására 2016. márciustól egy másik iskolát jelölt ki.

A hatóság az iskolával szemben a panaszt elutasította:

A kérelmező, a szülő és az iskola is egyetértettek abban, hogy a bepanaszolt oktatási intézmény nem megfelelő a kérelmező számára, mert értelmi fogyatékos gyermekek ellátására szakosodott, ezzel szemben kérelmező ép értelmű tanuló volt, és pszichiátriai betegségben szenvedett. Az eljárásban a szülő kifejezetten úgy nyilatkozott, nem akarja, hogy gyermeke ebbe az iskolába járjon, illetve hogy a gyermek maga sem akar oda járni, mivel ez az iskola nem megfelelő a számára.

A hatóság álláspontja szerint az oktatási intézmény azzal, hogy amint észlelte, hogy nem alkalmas kérelmező megfelelő ellátásának a biztosítására, ezt a megfelelő fórumokon, megfelelő időn belül jelezte, megtette a tőle elvárható intézkedéseket annak érdekében, hogy a kérelmező neki megfelelő intézményben folytathassa a tanulmányait, és addig is megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a tőle telhető legalkalmasabb módon biztosítsa a kérelmező oktatását, fejlesztését. A hatóság fenti álláspontját az is megerősítette, hogy a szülő - a hatóság többszöri felhívása ellenére - nem nyilatkozott, hogy a bepanaszolt intézmény mely, a szakértői véleményben számára előírt feladatnak nem tett eleget.

A hatóság fentiek alapján megállapította, hogy a bepanaszolt iskola - mivel a kérelmező megfelelő oktatása-nevelése érdekében megtette a szükséges intézkedéseket, így részéről a kérelmezőt nem érte hátrány - nem sértette meg a kérelmezővel szemben, fogyatékoságával összefüggésben az egyenlő bánásmód követelményét.

A hatóság a szakszolgálattal szemben a panasznak helyt adott:

A szakszolgálat az oktatási intézmény 2015. szeptemberi levelét - melyben sürgős intézkedést kérve vázolta az iskolában a kérelmezővel kapcsolatban fennálló súlyos, tarthatatlan helyzetet - saját elmondása szerint is szeptember 21-én megkapta. Kérelmező vizsgálatára azonban - bár a szakszolgálat korábbi jelzésekből is már jól ismerte a problémát - csak 2016. január 13-án került sor. A vizsgálat alapján másik intézmény kijelöléséről is gondoskodó szakértői vélemény pedig csak 2016. március 16-án készült el.

A szakszolgálat a késedelmet azzal indokolta, hogy „a vizsgálat időpontjának kitűzése a gyermek tartózkodási helyének, továbbá a szülői felügyeleti jog tisztázása miatt húzódtott”.

Kétségtelen, hogy a kérelmező 2015. december közepén kórházba, majd ezt követően december gyermekvédelmi intézménybe (ami a szülői felügyeleti jogot is érintette), onnan pedig egy másik kórházba került, ez azonban semmiképpen nem indokolta, hogy szeptember 21-től decemberig miért késlekedett az intézkedéssel.

A hatóság álláspontja szerint a szakszolgálat azzal, hogy késlekedett az ahhoz szükséges intézkedések megtételével, hogy a kérelmező a számára megfelelő intézményben folytathassa tanulmányait, megsértette vele szemben, fogyatékoságával összefüggésben az egyenlő bánásmód követelményét.

A szankció megállapítása során a hatóság figyelembe vette az eset összes körülményeit, az intézménykijelöléssel kapcsolatban adódó nehézségeket, és elégségesnek találta a jogsértő magatartástól való jövőbeli eltiltást.

A szakszolgálat a határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte, a bíróság azonban az intézmény keresetét elutasította.